

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WPN.050.5.2025.MJR
3650360.14750340.11877710
Warszawa, 30-03-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pana Posła Dariusza Piontkowskiego, w sprawie działań podejmowanych na terenach parków narodowych i obszarach regionalnych dyrekcji lasów państwowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej (K10INT7970), uprzejmie informuję, co następuje.

1. Jakie działania prewencyjne w zakresie ochrony przeciwpożarowej są obecnie podejmowane na terenie parków narodowych oraz obszarach zarządzanych przez regionalne dyrekcje Lasów Państwowych

Działania prewencyjne w zakresie ochrony przeciwpożarowej podejmowane przez parki narodowe wynikają z obowiązujących przepisów zawartych: w planach ochrony (dokumenty planistyczne ustanawiane na okres 20 lat) i zadaniach ochronnych zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska. Wszystkie parki narodowe posiadają aktualne zatwierdzone na dany rok przez właściwe miejscowo Komendy Państwowej Straży Pożarnej dokumenty „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru” (zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 188).

W wyżej wymienionych dokumentach określana jest kategoria zagrożenia pożarowego lasów zgodnie z metodyką ustanowioną w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1065).

Należy podkreślić, że parki narodowe cechuje duża różnorodność ekosystemów, co znajduje odzwierciedlenie w działaniach prewencyjnych, które muszą uwzględniać specyfikę obszaru. Działania w zakresie zapobiegania pożarom w ekosystemach nieleśnych parków narodowych, stosownie do potrzeb i specyfiki danego parku narodowego są uwzględniane w wyżej wymienionych dokumentach.

Działania prewencyjne w parkach narodowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- monitoring wizyjny obszaru parku z kamer wieży obserwacyjnej i bezzałogowych statków powietrznych oraz naziemne patrole przeciwpożarowe piesze i samochodowe (także samochody patrolowo-gaśnicze), których celem jest wczesne wykrycie pożaru, zawiadomienie o jego powstaniu oraz podjęcie odpowiednich działań,

- w okresie zwiększonego zagrożenia pożarowego (od 1 marca do 31 października) – w parkach narodowych funkcjonuje system obserwacji oparty na wieżach obserwacyjnych i dyżurach w Punkcie Alarmowo-Dyspozycyjnym (PAD),
- wykonywane i konserwowane są pasy przeciwpożarowe (mineralizacja, oczyszczanie z zalegającego drewna),
- stale kontrolowany jest stan oznakowania i przejezdności dojazdów pożarowych oraz punktów czerpania wody,
- prowadzona jest stała kontrola sprawności wyposażenia punktów ze sprzętem przeciwpożarowym,
- prowadzona jest stała kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych przez osoby przebywające na jego obszarze,
- prowadzone są szkolenia pracowników parków w zakresie zapobiegania pożarom i ich gaszenia,
- współpraca z sąsiednimi regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych w zakresie wykrywania pożarów za pomocą sieci stałej obserwacji naziemnej,
- współpraca z właściwymi miejscowo komendami Państwowej Straży Pożarnej, w szczególności w zakresie opracowywania dokumentów dotyczących zabezpieczenia przeciwpożarowego obszarów parków narodowych.

Na wszystkich szczeblach zarządzania Lasy Państwowe (Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, regionalne dyrekcje Lasów Państwowych, nadleśnictwa) w oparciu o obowiązujące przepisy prawa (ustawy, rozporządzenia, instrukcje) podejmują każdego roku standardowe działania mające na celu zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów lasu.

W Lasach Państwowych funkcjonuje zintegrowany system ochrony przeciwpożarowej, którego działania przynoszą wymierne efekty. Elementami tego systemu są:

- kategoryzacja zagrożenia pożarowego obszarów leśnych (podatność klasyfikowanego obszaru na możliwość powstania pożaru, określana dla nadleśnictwa lub podregionu, powiatu);
- prognozowanie zagrożenia pożarowego lasu (prawdopodobieństwo powstania pożaru zależne od zmiennych czynników meteorologicznych i wilgotności materiału palnego określane dla strefy prognostycznej);
- system obserwacyjno – alarmowy;
- zestaw środków technicznych;
- doskonalenie i rozbudowa istniejącego systemu ochrony przeciwpożarowej lasu.

W ramach profilaktyki i przeciwdziałania możliwości powstania pożarów oraz ograniczania ich rozwoju na obszarach leśnych prowadzone są prace w zakresie odnawiania istniejących, wykonywania nowych pasów przeciwpożarowych oraz uprzątnięcia ich z materiałów łatwopalnych.

2. Jakie środki finansowe przekazywane są na systemy monitoringu zagrożenia pożarowego?

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe na ochronę przeciwpożarową lasu w 2024 r. przeznaczyło – 157 632 tys. zł, w tym 88 455 tys. zł na system monitoringu zagrożenia pożarowego. W przypadku parków narodowych jest to kwota około 3 200 tys. zł, w tym 1 300 tys. zł na systemy monitoringu przyrodniczego.

Należy przy tym wskazać, że w parkach narodowych realizowane są również działania finansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „Działania z zakresu budowy, rozbudowy i modernizacji systemów przeciwpożarowych w parkach narodowych”. Łączna kwota umów zawartych przez Fundusz z parkami narodowymi to 52 000 tys. zł.

3. W jaki sposób organizowana jest współpraca między parkami narodowymi, regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych a lokalnymi jednostkami straży pożarnej w celu zapobiegania pożarom i szybkiego reagowania na ich występowanie?

Parki narodowe oraz Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe ściśle współpracują z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Państwowych Straży Pożarnych. Prowadzone są wspólne szkolenia oraz organizowane są wspólne ćwiczenia, podczas których prowadzone są wspólne działania rozpoznawczo-nadzorcze w terenie obejmujące punkty czerpania wody i ich oznakowanie, jednostki ochrony przeciwpożarowej poznają sieć dojazdów pożarowych. Realizowane są także wspólne przedsięwzięcia edukacyjne mające na celu przygotowanie młodzieży szkolnej do bezpiecznego korzystania z zasobów parków i bezpieczeństwa pożarowego.

Regionalne dyrekcje Lasów Państwowych, nadleśnictwa oraz parki narodowe współpracują w zakresie ochrony przeciwpożarowej z wieloma instytucjami i organizacjami, w tym zwłaszcza z Państwową Strażą Pożarną, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, samorządami, policją i wojskiem. Dodatkowo parki narodowe współpracują z regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych w zakresie prowadzenia monitoringu przeciwpożarowego z wykorzystaniem wież obserwacyjnych położonych na terenach sąsiednich nadleśnictw, które swym zasięgiem obejmują obszar parku narodowego. Współpraca parków narodowych i Lasów Państwowych obejmuje także patrolowanie terenów leśnych w związku z zagrożeniem pożarowym oraz gaszenie pożarów, w tym z użyciem samolotów.

4. Czy podejmowane są działania edukacyjne skierowane do mieszkańców oraz turystów odwiedzających tereny parków narodowych, mające na celu podniesienie świadomości w zakresie zapobiegania pożarom? Jeżeli tak to jakie?

Kwestie zapobiegania pożarom i ochrony przeciwpożarowej stanowią istotny element działań edukacyjnych prowadzonych przez parki narodowe i Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Prowadzone są zajęcia dla społeczności lokalnych, grup szkolnych w każdym wieku, turystów oraz przewodników terenowych. Uczestnicy zajęć są informowani między innymi o czynnikach mogących wywołać pożar w lesie, zasadach bezpiecznego korzystania ze ścieżek i szlaków turystycznych oraz odpowiedzialnym zachowaniu, pozwalającym unikać pożarów. Omawiane są zagadnienia dotyczące w szczególności zakazu rozpalania ognisk poza wyznaczonymi miejscami oraz postępowania się otwartym ogniem na terenach zagrożonych pożarem, w szczególności na terenach leśnych i obszarach łąk w okresie występowania suszy. Przekazywane są także informacje o konieczności unikania pozostawiania łatwopalnych przedmiotów oraz o sposobach reagowania w przypadku zauważenia pożaru. Podkreślane jest również znaczenie infrastruktury przeciwpożarowej, w tym zapewnienia dostępności i przejeźdności dróg przeciwpożarowych oraz sprawności systemu wież obserwacyjnych. Uczestnicy spotkań edukacyjnych informowani są również o roli zabiegów pielęgnacyjnych prowadzonych w lasach w ramach ochrony przeciwpożarowej.

Działania informacyjne na temat zapobiegania pożarom i ochrony przeciwpożarowej prowadzone są także za pośrednictwem mediów społecznościowych oraz stron internetowych. Dodatkowe komunikaty zamieszczane są w okresach podwyższonego zagrożenia pożarowego np. w okresie wiosennym podnoszące świadomość zagrożeń, jakie niesie za sobą wypalanie traw na łąkach i obrzeżach rowów.

Prewencyjnie, w miejscach największego ruchu turystycznego (parkingi, polany wypoczynkowe), przy wjazdach do lasu, umieszczane są regulaminy zawierające treści dotyczące przestrzegania przepisów przeciwpożarowych oraz tablice informacyjne „Uwaga obszary zagrożone pożarem”, wraz z numerami alarmowymi.

5. Jakie działania podejmowane są w celu rekultywacji terenów zniszczonych przez pożary oraz przywrócenia ich wartości ekologicznej?

Biorąc pod uwagę, że parki narodowe są najwyższą formą ochrony przyrody w Polsce, tereny zniszczone przez pożary po wstępnej ocenie szkód i samej ocenie rozmiaru zniszczeń powstałych na skutek pożaru, w większości przypadków pozostawiane są naturalnym procesom ekologicznym. Takie działanie jest także uzasadnione możliwością prowadzenia badań naukowych pozwalających na określenie czasu potrzebnego na regenerację ekosystemu oraz etapów przebiegu tej regeneracji.

W Lasach Państwowych powierzchnie zniszczone przez pożary podlegają odnowieniu, czyli wprowadzeniu młodego pokolenia lasu w miejsce drzewostanu zniszczonego przez pożar. Odbywa się to z wykorzystaniem odpowiednich gatunków drzew dostosowanych do warunków siedliskowych panujących na odnawianej powierzchni. Zgodnie z przepisami ustawy o lasach odnowienie takiej powierzchni wykonuje się w okresie maksymalnie 5 lat od uprzątnięcia drzewostanu.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów